

ACC. N:R M. 16787: 1-7.

Landskap: Skåne Upptecknare: Ulla Larsson
Härad: Norra Åsbo Berättare: Elin Möller
Socken: Örkelljunga Berättarens yrke: Hustru till f.d. köpman
Uppteckningsår: 1967 Född år 1891 i Tockarp, Örkelljunga

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bröllop och bröllopseder. s. 1-7.

original. för-
lista utarb. av
ds. Jeansson
5.

LUF 59

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R M. 16787:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kontakter. Ungdomen träffades förr på danstillställningar, som hölls i all enkelhet i stugorna eller på logarna om lördagskvällarna. Man dansade också på broar t.ex. på bron över Stenså i Drakabygget och på bron här i Tockarp. En annan mötesplats här i byn var folkskolan, där man bl.a. hade julfester. Det förekom också skyttefester. Midsommarstäng hade man inte här. Däremot hade man julagillen med lekstugor och dans för ungdomen. Man sjöng också maj, och det inbringade både pengar och ägg. De senare såldes. Pengarna festade man sedan upp.

Man träffades också på marknaden i Ljungaskog och på torgdagarna i Örkelljunga. På vägen hem från marknaden var det brukligt, att pojkar skulle hålla den flicka, som de tyckte om, i handen. Vi barn brukade gå och titta på dem, när de kom. Om de inte höll varandra i handen, brukade vi säga, att de "slitit".

Öfta gifte man sig inom socknen. Man kom ej ut och reste, som man gör

ACC. N:R M. 16787:2.

2
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

nu. Föräldrarna bestämde inte giftermålet, vad jag vet. Äktenskapsförmedlare har jag heller inte hört talas om, men jag kommer ihåg en granne som var änkling. Någon sade till honom, att det fanns en trevlig flicka i Eket, som han borde gifta sig med. Han reste dit, och de gifte sig. Det utföll mycket bra. Det var för övrigt ej så vanligt, att en rik gifte sig med en fattig. En av orsakerna var, att alla mestadels var lika fattiga. Jag känner emelletid en dräng, som gifte sig rikt. Flickan såg väl mer till hans vackra ansikte och duglighet. Bruden skulle ha hemgift. Den kunde bestå av en väv, hemvävda lakan, filter, sängkläder och en stor kista. Ibland fick hon också handgjorda möbler, ett stort kar att brygga dricka i eller lägga en gris i och pengar, om det fanns gott om dem. Alla barn skulle ha lika mycket. Frieri. Frieriet tillgick, som det gör än. Föräldrarna var ej informerade.

ACC. N:R M. 16787:3.

3
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Förlovning. Trolovning var vanlig förr. Hur länge förlovningen varade berodde på, hur snabbt fästmannen kunde skaffa ett hem. Vid förlovingen växlade man ringar och de var av guld. Ringarna hade man inte på vid grovarbete.

Lysning. Jag har hört, att man tog ut lysning i ny, men jag vet inte varför. Lysningen förr i tiden ansågs bindande. Hur länge den varade var högst olika. Det var ju ingen begränsad tid förr. Lysningspresenter var inte så vanliga på den tiden. Man gav i stället bröllopsgåvor. Här gick man inte till någon grannkyrka första lysningsdagen.

Förspel till bröllopet. Man hade inga gillen före bröllopet och ej heller lysningskalas. Folk hade inte så gott om det.

Bröllop. Man gifte sig ej någon särskild veckodag eller tidpunkt på året. Kyrkvigsel var vanligast. Prästen ville gärna ha det i kyrkan. Det eldades dock inte i kyrkan när som helst. Man for till kyrkan med

ACC. N:R M. 16787:4

4
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

häst och vagn, oftast en s.k. charabang. Det var alltid brudgummen, som ledde in bruden i kyrkan. Bröllopsvittnen var vanligen släktingar. Vigseln förekom aldrig i samband med gudstjänsten. På senare tid har det blivit vanligare med vigsel i prästgården. Bland allmogen förekom hemmabröllop sällan. De rika gifte sig dock hemma ibland. Jag har aldrig hört talas om, att husbonden ordnade med vigseln för sitt tjänstefolk, men här fanns ju inte så mycket tjänstefolk.

Bruden kläddes i hemmet. Förr var brudklänningen svart och slöjan vit. 1916 o:a var de vita brudklänningarna i majoritet, men redan tidigare hade det förekommit vitklädda brudar. Bruden hade myrtenkrona. Myrten kunde man få av vissa fruar, som också brukade klä brudarna. Enligt min mor hade bruden ibland fladdrande band i myrtenkronan. Tärnorna hade klänningar i ljusa färger och gärna pappersblommor i håret. Det fanns ej blomsteraffärer förr, så till brudbuketten fick

ACC. N:R M. 16787:5

5
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

man ta det som fanns hemma. T.o.m. krukväxter brukade förekomma. En kyrkoherde tyckte dock, att det gick litet för långt, när en brud inte nändes klippa av sin pelargonia utan kom med hela krukan i famnen. Det var en skam att leva ihop, innan man var gift, men det förekom då som nu, att bruden var havande. Jag har t.o.m. varit med om ett bröllop, där bruden var med barn och ändå hade myrtenkrona. Annars kunde bruden få en bröllopsgåva från Reiserska stiftelsen, om hon höll sig kysk och inte fick barn förrän 9 månader efter bröllopet.

På hemvägen från kyrkan skulle brudparet "skänkas". Man kom ut till vägen med en bricka med vin och småkakor, som man bjöd brudparet på. Utanför bröllopsgården hade goda vänner samma dag eller dagen innan rest en äreport, som klätts med blommor. Överst stod brudparets initialer.

Bröllopskalaset hölls alltid i brudens hem. Man hade utsett en s.k.

ACC. N:R M. 16787:6.

6
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

traktör. Det var ofta någon äldre mycket ansedd gäst, och han fick i uppdrag att ta emot gästerna och se till, att de fick något att äta och dricka. Kalaset varade aldrig mer än en dag här, men det hände, att brudparet efter en tid hade bjudning för goda vänner i sitt nya hem. Inbjudna på bröllopfesten var släkten men även grannar och goda vänner. Man höll styvt på grannskapet. Vid begravningar hade man t.ex. liklag och den som tillhörde detta lag, skulle man bjuda, även om man aldrig talat med människan förut.

Ibland satt brudparet och den närmata släkten vid ett särskilt bord. Om prästen var med, höll han tal, men annars förekom tal inte ofta. Det fanns särskilda kockar, som man brukade leja. De kom några dagar innan och bakade. Någon god vän brukade servera. Vanligen skulle man truga sig till bords. Oftast fick man bruna bönor eller makaroner. Man slaktade också en gris, så att man fick fläsk och kött. Pålägg

ACC. N:R M. 16787:7.

7
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

förekom däremot aldrig. Ofta flödade brännvinet. Det kostade bara 90 öre litern då. Som efterrätt hade man risgrynsgröt och "vinsoppa". Den bestod av frukt, saft, vatten, russin, sviskon och sagogryn. Efteråt dansade man, som det ej var ett religiöst hem. Man lejde bygdespelare som kunde spela fiol och dragspel. Polka var den vanligaste dansen, men även masurka och vals förekom. Spiskroksvalsen, Kväsarvalsen, Flickhjärtats himmel och Friarvalsen var populära på den tiden. Brudparet öppnade dansen, och sedan skulle alla karlar ta sig en svängom med bruden.

Man skrek också fram brudparet. De visade sig i dörren eller i ett fönster. I det senare fallet hade man ställt ljus i fönstret. På ett bröllop här i trakten visade sig inte bara brudparet utan även den närmsta släkten. De gick en stor runda på gården. Alla utom brudparet hade ljus i händerna. Man hade ju ej elektriskt ljus på den tiden.